

ХАРАКТЕРИСТИКА ФРАНКОВИХ ГЕРОІНЬ КРИЗЬ ПРИЗМУ АНТРОПОНОМІНАЦІЇ

У статті проаналізовано особливості номінації героїнь Франкової прози відповідно до типів: фатальна жінка, емансипована особистість, жінка-жертва. З'ясовано, що номінації фатальних жінок породжують конотації величі, такими номенами поіменовано переважно героїнь вищого соціального стану. Емансиповані жінки названі більш звичайними іменами, але також із конотаціями святості, самопожертви. Жінки-жертви поіменовані переважно традиційними іменами та прізвиськами.

Ключові слова: номінація, антропонім, конотація, енантіосемія.

Олеся Сколоздра-Шепітко. ХАРАКТЕРИСТИКА ГЕРОІНЬ ИВАНА ФРАНКО СКВОЗЬ ПРИЗМУ АНТРОПОНОМИНАЦИИ

В статье проанализированы особенности номинации героинь прозы И. Франко в соответствии с типами: фатальная женщина, эмансипированная личность, женщина-жертва. Выяснено, что номинации фатальных женщин порождают коннотации величия. Эмансипированные женщины названы более обычными именами, но также с коннотациями святости, самопожертвования. Женщины-жертвы поименованы преимущественно традиционными именами и прозвищами.

Ключевые слова: номинация, антропоним, коннотация, энантиосемия.

Olesya Skolozdra-Shepitko. CHARACTERISTICS OF FRANKO'S FEMALE CHARACTERS THROUGH THE PRISM OF ANTHROPONOMINATIONS

The article analyzes peculiarities of female characters nominations in Franko's prosaic works according to the following types: femme fatale, emancipated personality and woman-victim. It is revealed that nominations of femme fatale produce connotations of superiority, divinity and holiness. These names were given primarily to the female characters of higher social status. Emancipated women are nominated with more common names but also with connotations of holiness and self-sacrifice. Women-victims are mostly given traditional names and nicknames.

Key words: nomination, anthroponym, connotation, enantiosemy.

Як слушно зауважує М. Легкий, «Франків персонаж – не застигла скульптура, а особистість зі своїм темпераментом, із характерним внутрішнім світом, з особливою організацією психіки» [3, с. 186]. До цих атрибутів, гадаю, варто додати ще й промовисту номінацію, адже власні назви у творчості І. Франка здебільшого мають змістове наповнення. Вони не є нейтральними, довільно дібраними назвами персонажів, а здебільшого – це промовисті, художньо мотивовані, психологічно значущі «імена-характеристики», які певною мірою «завуальовані й потребують осмислення в контексті з боку читача, дослідника або ж у межах творчості автора» [1, с. 103].

На думку літературознавця Т. Пастуха, розгляд питання номінації персонажів дає змогу побачити проблему художності прозового твору у двох ракурсах. По-перше, за наявності тих чи інших фактичних даних можна простежити процес трансформації «паспортних» ознак прототипу в художні атрибути героя. По-друге, з'ясування етимології та семантики прізвиськ персонажів активізує їхні явні та виявляє їхні приховані значеннєві властивості. Вони у процесі розвитку можуть іноді набувати статусу істотних оцінювально-емоційних компонентів, а іноді – додаткових емоційно-експресивних засобів характеротворення [5, с. 153].

Літературно-художні антропоніми (ЛХА) у творах Івана Франка вже були об'єктом аналізу багатьох наукових студій (праці Л. Белея, С. Бук, Г. Бучко, Б. Вальнюк, І. Денисюка, Т. Наумової, Т. Пастуха, Л. Полюги, О. Сколоздри-Шепітко, З. Франко та ін.), проте номінації

героїнь у малій прозі І. Франка ще не були предметом комплексного мовознавчого дослідження, чим, власне, і зумовлена актуальність цієї розвідки.

Як зазначає М. Крупка, у прозі Івана Франка світ жінки складний і неоднозначний. Усі жіночі персонажі можна поділити на такі типи: жінки-жертви, емансиповані особистості та фатальні жінки [2, с. 804].

Головними атрибутами фатальної жінки, на думку Т. Муранець, є її зовнішня привабливість, неординарність, енергія магнетичного, часто немотивованого впливу на чоловіка, маскування свого справжнього внутрішнього світу й характеру, авантюрна поведінка, емоційна екстатичність, почуття впевненості й самодостатності, стихійна жіночність, харизма, обізнаність із чоловічою психологією. Здебільшого інтенційність образу такої жінки пов'язується з деструктивним впливом на чоловіків. Не можна не погодитися з твердженням дослідниці, що «у векторі гендерних стосунків така жінка демонструє необмежену владність, а чоловік часто постає іграшкою, засобом здійснення жіночих бажань та примх» [4, с. 82], тому, на нашу думку, більшість Франкових номінацій для фатальних героїнь містить конотації величчя, піднесеності, священності, божественності. Наприклад, ім'я героїні повісті «Для домашнього огнища» *Анеля* походить від – гр. *angelos* «ангел» [11, с. 36], доантропонімна семантика імені *Регіна*, вжитого для героїнь творів «Перехресні стежки» та «Лель і Полель», – «королева», «царівна» [11, с. 311]. В імені героїні твору «Петрії та Довбушуки» *Теодозії Кралінської* закодовано значення «божий дарунок» [11, с. 381], антропонім *Олімпія* (Олімпія Торська із «Основ суспільності») означає «божественна» [11, с. 268], а власна назва Густя (Августа) для героїні твору «Не спитавши броду» розшифровується як «священна», «висока», «велика» [11, с. 16]. Конотації небесного, величного породжує також назва героїні твору «Іригація» Целіни Андрониковської, адже доантропонімне значення імені *Целіна(Селіна)* – з лат. *Coelina* «небо» [10, с. 598]. Усі ці імена вказують, по-перше, на належність до вищого соціального стану, а по-друге, на високу самооцінку героїнь. Прізвища аналізованих жіночих персонажів теж вказують на їхній соціальний стан, оскільки більшість антропонімацій – це так звані шляхетські прізвища на -ськ(ий), -цьк(ий): *Твардовська, Кисилевська, Торська, Міхонська, Валігурська, Кралінська, Шаблінська, Андрониковська, Трацька*.

Дослідники неодноразово зауважували, що значущим для Івана Франка є жіноче ім'я *Регіна* («королева», «царівна»). Про таке смислове навантаження імені свідчать і контексти творів: «...навіть з точки зору критика Начко змушений був визнати, що *Регіна красуня*» [12, т. 17, с. 367]; «*Будьте ласкаві, - коротко відповіла Регіна, з справді королівською величністю кивнувши головою*» [12, т. 17, с. 367]. І. Денисюк уперше звернув увагу на конотацію цього ЛХА у творах Франка. «Незважаючи на свої «королівські» аспірації, Кисилевська стає маріонеткою в руках свого аристократичного оточення, не виявляє опору йому. Натомість Твардовська врешті-решт знаходить «твердь» духу, аби порвати зі своїм чоловіком-тираном Стальським і навіть розправитись фізично з ним» [1, с. 104].

Цікавим видається опозиція номінацій *Регіна Твардовська* – *Валер'ян Стальський*, оскільки їхні прізвища є семантично спорідненими і в них вбачаємо конотацію твердості. Персонажі не поступалися один одному, кожен виявляв твердість своєї позиції. Як зазначає М. Крупка, «у стосунках із Стальським *Регіна* є одночасно і катом, і мученицею, адже принципова психологічна неналаштованість жінки на подружнє життя, усвідомлені почуття до іншого, несхильність до пошуку компромісів – роблять долю Стальського, додаючи сюди його психічні хвороби, трагічною. Водночас психопатична ненависть Стальського перетворює дружину на «внутрішнього» мерця, на чому неодноразово наголошувала сама *Регіна*» [2, с. 802].

Конотації жінки-королеви фіксуємо й у творі «Петрії та Довбушуки». Зокрема, такою промовистою назвою наділено дружину Андрія Петрія – *Теодозію Кралінську*. У прізвищі *Кралінська* вбачаємо слово *кряля* – «красуня», «королева» [12, т. 4, с. 352]. Іменована героїня, справді, була дуже вродливою, але одночасно гордовитою, поводитися, як королева. Вибір власного імені *Теодозія* з варіантом *Дося* зумовлений, з одного боку, національністю героїні, оскільки в українському антропоніміці це ім'я не було поширеним, у Польщі ж – дуже

популярне, а з іншого, – така номінації добре вписувалася у Франкову концепцію називання «фатальних жінок». Теодозія – «божий дарунок» [11, с. 381]. Героїня вважала себе Божим подарунком для Андрія Петрія, який, на її думку, не вартий був такого блага, оскільки був українцем.

Свідченням того, що Франко добре обдумував вибір власних імен персонажів, є ЛХА *Анеля*, вжитий у творі «Для домашнього огнища». Ім'я *Анеля* походить від – гр. *angelos* «ангел» [11, с. 36]. Доантропонімна семантика такого ЛХА контрастує з поведінкою героїні. Контекст твору свідчить про те, що автор свідомо акцентує увагу на доантропонімному значенні номена з метою протиставити ангельське ім'я героїні її справжній сутності: «*Го, го, - кричав на все горло барон, - чудесну маєш жінку! Ангела, а не жінку. Га-га-га! Такі ангели там залізними вільми толочать грішні душі в кипучу смолу*» [12, т. 19, с. 44].

У прізвищі героїні *Ангарович* також вбачаємо вдалі конотації. В основі такого антропоніма лежить апелятив *ангар* – з фр. «сарай» [9, т. 1, с. 72]. *Анеля* мала бути берегинею домашнього вогнища, прикладом моралі для сім'ї, але насправді перетворила дім на «сарай», у якому «поважні» жінки втілюють свої ідеї щодо торгівлі молодими дівчатами.

Явище енантіосемії внутрішньої форми слова й характеристики персонажа спостерігаємо також у номінації героїні твору «Іригація». Як зазначено вище, ім'я *Целіна* (*Селіна*) – з лат. *Coelina* «небо» [10, с. 598]. *Целіна* Андрониковська на перший погляд виглядала ніжною та надзвичайно чутливою. Єдине, що дуже дратувало її, – це чоловік *Зефірин* Андрониковський: «*У пані Целіни хоч і все здається здорове, так що ж, нерви, нерви – от де її нещастя... Страшна то слабкість, тим страшніша, що звичайно її ніжно і сердечно любимий муж, пан Зефірин, має те нещастя – роздражнювати і розворушувати її бідні нерви*» [12, т. 18, с. 134]. Чоловік дратував *Целіну*, оскільки в неї був коханець – жидок *Фледермаус*, який нібито її лікував. Отже, за конотаціями величі, «нечесності» крилася ганебна подружня зрада, яка й самого *Зефірина* штовхала на позашлюбні стосунки.

Доонімна семантика власного імені героїні твору «Основи суспільності» *Олімпії Торської* – «олімпійська, божественна» [11, с. 268]. Проте ця божественність, невинність – лише маска героїні, за якою криється образ злочинниці, здатної на вбивство колишнього коханого *Нестора Деревацького*.

Промовистою є також номінація для героїні твору «Герой поневолі» – *Емілії Валітурської*. У першій редакції вона має ім'я *Ганя* [12, т. 17, с. 487], яке є українським демінутивним варіантом імені *Ганна* [11, с. 82], що вживається переважно на західноукраїнських землях. Заміну імені можна пояснити двома версіями. По-перше, власне ім'я *Емілія*, що, за даними словника-довідника «Власні імена людей», походить від лат. *aemulus* – «послідовник, ревнитель» [8, с. 120, 51], указує на те, що панна була ревною послідовницею свого батька в боротьбі за Польщу, вона, навіть ризикуючи життям, пішла з батьком на барикади й набивала йому пістолі. Як ревна польська патріотка, *Емілія* в цьому ж дусі виховує двох своїх синів, не зважаючи на те, що їх батько – українець. Цікаво, що у «Словнику українських імен» І. Трійняка ім'я *Емілія* виведено від грецького *aimulia* – «приємне поводження», «лагідність» [11, с. 116]. У такому випадку, доантропонімне значення імені *Емілія* контрастує з характеристикою героїні, оскільки *Мільця* одразу після одруження з *Калиновичем* зненавиділа його, поводитися зовсім не лагідно: «*...Мільця швидко дала Калиновичу до пізнання, що він немилий, осоружний їй... По п'ятьох роках такого життя Калинович почав пити, а застудившись раз якось у зимі і набравшись червеного дуру, він, уже хворий, по якійсь домашній сцені непевним кроком пішов до шиночку, випив там чотири гальби зимного пива і звалився без тями додолу. Його занесли додому зомлілого. Лікар, прикликаний милосердними сусідами, тільки головою похитав. Мільця не хотіла й глянути на недужого.*

– *Так тобі треба, старий собако!* – бурчала вона. *Вмирай уже раз. Затруїв ти мої молоді літа, то й не думай, що я буду жалувати за тобою* [12, т. 21, с. 376]. Отже, номен *Емілія* є більш промовистим, ніж *Ганя*.

По-друге, ім'я *Ганя* є національно значущим, тобто чітко вказує на належність до української нації іменованого персонажа. І. Франко, замінюючи наскрізь український

антропонім *Ганя* на антропонім *Емілія (Мільця)*, який у Польщі більш поширений, ніж в Україні, очевидно, хотів показати пропольський світогляд героїні. Така заміна антропоніма цілком виправдана, оскільки спрацювала на довершеність образної характеристики персонажа.

Прізвисько героїні оповідання «Батьківщина» *Киценька* мотивуємо апелятивом *киценька* – пестливе до кішка. А ще такий ЛХА асоціюється з польським словом *Косіак*, яке у просторіччі означає «приваблива дівчина» [5, с.156]. Про таку мотивацію свідчить і контекст твору: «Її звали *Киценькою*. *Брюнетка, з розкішним волоссям, з чорними, блискучими очима. Лице – кров з молоком. Зуби чудові. На устах усміх такий, що аж за серце хапав... Та й загалом уся вона, кожний її рух, кожда рисочка, кожде слово, кожний позирк її очей – усе в неї було таке, що я від першої хвили забув себе...*» [12, 21, с.404]. Отже, номінація характеризує героїню твору за її поведінкою. *Киценька* вмовила *Опанаса Моримуху* продати всю свою «батьківщину» заради романтичної подорожі з нею, а відтак покинула його.

Уже тяжко хвора *Киценька* повертається до *Опанаса Моримухи* помирати. Навіть перед смертю вона не розкриває свого справжнього імені, тому *Опанас* називав її *Галею*. Вибір такої номінації, на нашу думку, зумовили такі чинники. По-перше, у цьому імені заховано значення «тиша», «спокій» [11, с.80], а саме такою була *Киценька* в останні місяці свого життя. По-друге, цей антропонім є типовим українським іменем. Тут напрошується своєрідна паралель при номінації *Опанаса – Fidelio* та *Киценьки – Галя*. Якщо романтична назва *Fidelio* переносить героїв у якийсь інший світ – світ бурхливих почуттів, світ миттєвого щастя, то номінація *Галя* повертає їх до звичайного тихого життя.

Таким чином, номінації для фатальних жінок у прозі Івана Франка породжують конотації величі, божественності, адже саме такими цих героїнь сприймали чоловіки у певний період свого життя. Дуалізм жіночої натури зумовлений різними чинниками, але насамперед впадає у вічі те, що на жахливі вчинки їх штовхали певні обставини: *Регіну Твардовську* силоміць видали заміж за *Стальського*, *Олімпію Лісовицьку* – за графа *Торського*, *Теодозію Кралінську* – за *Андрія Петрія*, *Емілію Валігурську* – за *Калиновича*. Нерідко фаталізм цих жінок зумовлений їхньої долею, тому іноді навіть важко побачити межу між фатальною жінкою та жінкою-жертвою, адже більшість фатальних жінок у прозі І. Франка були жертвами різних обставин. Можливо, саме тому спостерігаємо контраст між значенням імені та поведінкою персонажа.

Яскравим прикладом поєднання двох типів жінок в одному образі є героїня твору «Великий шум» – *Євгенія Субота*. Чесного роду, молода, вродлива, горда, енергійна, вона вийшла заміж за графа *Ошустовського*, який перетворив її життя на пекло, тому молода графиня зважується на злочин і чужими руками вбиває чоловіка. Доантропонімне значення імені *Євгенія* – «доброго роду», «шляхетна» [11, с. 118]. Такою спочатку вона й була, але згодом їй вдалося обманути свого чоловіка, замовивши вбивство. Звідси конотації прізвища *Ошустовська*, яке асоціюється зі словом «ошуст» – «ошуканець, обманець» [6, т. 2, с. 778]. Отже, маємо контрастне поєднання – *ошуканець і шляхетна*, що, зрештою, працює на створення трагічності образу *Євгенії*.

До другого типу жінок у Франковій прозі належать емансипантки. Головну героїню твору «Маніпулянтка» письменник іменує *Целіною*. Сьогодні можемо назвати щонайменше дві причини вибору такого антропоніма. По-перше, ЛХА *Целіна* є дійсним і вказує на реального прототипа – *Целіну Журовську-Зигмунтовську*, у яку свого часу був закоханий І. Франко і яка справді працювала маніпулянткою на пошті. Про те, що прототипом *Целі* була *Целіна Журовська*, свідчить лист І. Франка до А. Кримського, де серед іншого письменник називає твори, у яких зобразив життя *Целіни*, або твори, присвячені їй: «... здалека пізнав одну панночку польку і закохався в неї. Отся любов перемучила мене дальших 10 літ; її впливом були мої писання «Маніпулянтка», «Зів'яле листя», дві п'єски в «Ізмаргді» і недрукована повість «Lelum-Polelum» [7, с. 41]. По-друге, ім'я *Целіна* (з лат. «небо») характеризує героїню за поглядами на життя. Як зазначає М. Крупка, автор моделює тип емансипованого сильного характеру, адже *Целя* виходить зі складних обставин із гордо піднятою головою (конотації неба). Життєва програма героїні вражає своєю цілеспрямованістю і прагматизмом: «В перспективі перед нею рисується по кількох або кільканадцятьох літах служби самостійний

поштовий уряд дець на провінції, маленький домок з маленьким огородцем у малім містечку. Квітки перед вікнами, стара служниця в кухні і тиха самотна світличка» [12, т. 18, с. 36].

ЛХА Ольга виконує у творі «Вільгельм Телль» функцію характеристики героїні. У новелі актуалізовано доантропонімне значення імені – «свята», «священна» [11, с.268], про що неодноразово наголошено: *«Яка переміна зробилася з Олею!.. Її очі блищать, її груди б'є високо, - їй починає робитися тісно в тій душній, гарячій атмосфері, немов серце її виросло і преться на свободу, до сильніших почувань, до кращих вражіннь, до великих діл посвячення й любові народної!»* [12, т. 16, с. 198]; *«Огонь святого, праведного гніву запалав на Олінім личку»* [12, т. 16, с. 199]. Коли Ольга слухала оперу «Вільгельм Телль», її переповнювали священні почуття патріотизму та самовідданості: *«Як вона любила в тій хвилі свій народ, як радо пішла би за нього на найбільші небезпеки...»* [12, т. 16, с. 198].

Третій тип жінки у прозі І. Франка – жінка-жертва. Такою є героїня оповідання «Ріпник». Образ Фрузі, як зазначає М. Крупка, є «інваріантом теми зведення парубком дівчини» [2, с. 797]. Дівчина пішла за коханим Іваном до Борислава, але він невдовзі її покинув, дізнавшись, що вона стане матір'ю. Вибираючи ім'я для героїні, І. Франко використав принцип енантіосемії внутрішньої форми антропоніма. Доантропонімне значення імені Фрузя (пестливий регіональний варіант імені Єфросинія) – «радісна», «весела» [11, с.135], але насправді Фрузя, відколи прийшла до Борислава, була постійно сумною, оскільки відчувала, що Іван її не любить: *«Її сумне, тужливе око слідить за бистрими рухами ігли»* [12, т. 21, с. 29], *«Мовив, що Ганка йому не в голові, – снує вона (Фрузя – О. С.-Ш.) невеселі думки»* [12, т. 21, с. 29].

Жінкою-жертвою також є другорядний персонаж твору «Маніпулянтка» Ольга Невірська, яка наділена промовистою номінацією. У власному імені Ольга актуалізовано доантропонімне значення номена – «свята, священна» [11, с.268]. Дівчина була зведена якимось академіком, і, щоби не заплямувати репутації всіх своїх товаришок, відважується на злочин – вбивство у своєму лоні власної дитини, яку перед тим вважала найбільшим щастям у житті [7, с. 110–111]. За такий вчинок товаришки *«Целя почувала для неї незвичайну ніжність і пошану, як для мучениці»* [12, т. 18, с. 68]. Отже, І. Франко акцентував увагу на значенні імені «свята», адже мучениця – це «канонізована церквою свята, що зазнала мук» [9, т. IV, с. 833]. Прізвище Невірська мотивуємо словом *невіра* – «відсутність віри, упевненості, переконаності в чому-небудь» [9, V, с. 265–266]. Ольга, справді, втратила віру в те, що після скоєного злочину зможе спокійно жити і, *«коли в організмі почула перші наслідки відвару, коли перед її очима живо стояла ціла велич, ціла люта неприродність сповненого злочину, коли подумала, що всі її надії на материнську розкіш в тій хвилі погибли безповоротно, а з ними разом погіб навіки й супокій її сумління, і всяка можливість правдивої радості і щасливого життя – тоді нараз захмарився весь горизонт її ума, охопила її бездонна пільма і розпука, і в її припливі нещасна одним духом випила весь відвар, воліючи відразу скінчити все»* [12, т. 18, с. 67].

Жертвою інтимних стосунків з господарем є героїня твору «Микитичів дуб» – наймичка Напуда. Прізвисько *Напуда* утворене від діалектного слова *напудитися*, що означає «налякатися» [9, т. V, с. 165]. Про таку мотивацію антропоніма свідчить і контекст твору: *«Ми, діти, навіть боялися її потроху і, коли здибалися з нею на дорозі, все обминали її мовчки, немов ось-ось ждали від неї якогось лиха. Але причиною того страху не були її поступки: вона ніколи не сказала нікому й лихого слова, тільки та її понурість, мовчазливість та забитість, що виразно малювалась на її невродливім буцматім та трохи піщанистім лиці, в її очах і лінивих, мов за напасть, рухах»* [12, т. 15, с. 100].

Жертвою родинних чвар стала героїня твору «Яць Зелепуга» Євка. ЛХА Євка викликає алюзії до першої прародички Єви. Як і біблійна Єва, яка послухала намови змія, що призвело до великої біди серед людей, так і Франкова Євка послухала солодких слів своїх швагрів і відписала їм власний ґрунт, що призвело до чвар і біди між родичами: *«Послухала Євка тих слів, підписала нещасну «цесію», відібрали брати її земельку батьківську і зараз же продали її жидам під нафтові закопи... Розпочалась правдива війна родинна з звичайними пригодами: сварками, прокльонами, криками на все село і бійками»* [12, т. 16, с. 336–337].

Отже, номінація Франкових героїнь має свої особливості. Іменування для фатальних жінок спочатку породжують конотації величі, однак згодом читач розуміє, що за зовнішністю та іменем богині криється душа демона або нещасної людини. Назви для емансипанток та жінок-жертв І. Франко обирав теж промовисті. Улюбленими прийомами письменника в номінації героїнь є актуалізація доантропонімної семантики оніма й енантіосемія внутрішньої форми ЛХА та поведінки персонажа. Явище енантіосемії допомогло авторові показати дуалізм образу героїнь, передусім фатальних жінок: «жінчина-ангел» і «жінчина-демон». Майже всі літературно-художні антропоніми відповідають іменнику описуваної епохи. Героїні із «суспільних верхів» названі рідкісними для українського антропонімікону іменами (*Целіна, Регіна, Анеля, Олімпія, Євгенія* та ін.), а прості люди – традиційними онімами (*Ольга, Фрузя, Євка*).

Дослідження жіночих іменувань у прозі Каменяра потребує ще окремих студій, адже в десяти творах великої прози та сотні творів малої прози, безумовно, є багато цікавих та промовистих антропономінацій. Перспективним, на мою думку, є також аналіз жіночого іменника в поетичних творах І. Франка.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисюк І. «Усе мистецьке є символом» (розшифровані й нерозшифровані символи у «Перехресних стежках») // Іван Денисюк. Невичерпність атома. Серія: Франкознавчі студії / І. О. Денисюк. – Вип. 2. / Упорядкування та передмова Тараса Пастуха. – Львів, 2001. – С. 101–109.
2. Крупка М. Світ жінки у прозі Івана Франка / М. Крупка // Іван Франко: дух, наука, думка, воля: Матеріали Міжнародного наукового конгресу, присвяченого 150-річчю від дня народження Івана Франка (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006 р.). – Львів, 2008. – Т. 1. – С. 796–805.
3. Легкий М. Майстерність Франка-портретиста / Микола Легкий // Франкознавчі студії. – Випуск четвертий. – Дрогобич: Коло, 2007. – С. 182–194.
4. Муранець Т. Портрет фатальної жінки у прозі Івана Франка / Тетяна Муранець // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Вип. 58. – 2013. – С. 82–97.
5. Пастух Т. Конотації прізвищ та імен персонажів у прозі Івана Франка / Тарас Пастух // Українське літературознавство: зб. наук. праць. – Львів: Вид-во ЛНУ імені І. Франка, 2006. – Вип. 68. – С. 153–162.
6. Редько Ю. Словник сучасник українських прізвищ: у 2-х т. / Ю. Редько / [ред. Д. Г. Гринчишин]. – Львів: Наукове товариство імені Шевченка, 2007. – Т. 2. – 1438 с.
7. Сколоздра О. Р. Онімна та апелятивна номінація особи в малій прозі Івана Франка / Сколоздра Олеся Романівна: дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2009. – 273 с.
8. Скрипник Л. Г. Власні імена людей. Словник-довідник / Л. Г. Скрипник, Н. П. Дзятківська. – К.: Наук. думка, 1986. – 311 с.
9. Словник української мови: в 11 т. – К.: Наук. думка, 1970–1980. – Т. I–IX.
10. Справочник личних імен людей народів РСФСР. – М., 1989. – 575 с.
11. Трійняк І. І. Словник українських імен / І. І. Трійняк / [відп. ред. І. М. Железняк]. – К.: Довіра, 2005. – 509 с.
12. Франко І. Зібрання творів: у 50 т. / Іван Франко / [редкол.: Є. П. Кирилюк (голова) та ін.]. – К.: Наук. думка, 1976–1986. – Т. 14–22.

Стаття надійшла до редакції 12.06.2017 р.